אישים באגרות הראי"ה

# הרב ראובן, מורה התלמוד ב"תחכמוני"

מורה התלמוד במחלקה העליונה של "תחכמוני" ביפו, חתנו של ר' יואל משה סלומון · שנות חייו אינן ידועות לנו

1 אגרות

דברי הרב קוק ודברי הרב שלמה אבינר, ונוסח האגרות המלא

igrot.shlomo-aviner.net

## בקצרה

הרב ראובן היה מורה התלמוד במחלקה העליונה של בית הספר "תחכמוני" (ראו בפרשת לימודי קודש וחול: "תחכמוני" והגימנסיה (תרס"ח-תרע"ד)) ביפו, וחתנו של ר' יואל משה סלומון. פרטים ביוגרפיים עליו לא מצאנו במקורות שבדקנו, ומה שידוע עליו כאן הוא מן האגרות.

## הרב קוק על הרב ראובן

באדר תרע"ד (1914) כתב הרב קוק לד"ר זאב יעבץ שיש להוסיף על שכר המורים ב"תחכמוני", "וביחוד עגמה נפשי על אחד מהמצויינים שבת"ח שבא"י, הרב ר' ראובן, מורה התלמוד". הרב ראובן, "חתנו של העסקן הנכבד המנח ר' יואל משה סאלאמאן ז"ל", היה במצב דחוק מאוד, והרב קוק כותב ש"דבר זה הוא עלבון למוסדנו, שאחד מדרכי חינוכו צריך להיות כבוד התורה וחכמיה" (כרך ב', אגרת תרעו).

## האגרות

**כרך ב', אגרת תרעו:** לד"ר זאב יעבץ: יש להוסיף על שכרו של הרב ראובן, מורה התלמוד, שמצבו הדחוק הוא עלבון למוסד.

*"הרב ר' ראובן, מורה התלמוד, במחלקה העליונה"*

## ראו גם

ד"ר זאב יעבץ, שאליו נשלחה האגרת. (ד"ר זאב יעבץ)

# נוסח האגרות – עם ביאור

1 האגרות שבהן נזכר הרב ראובן, לפי סדר הכרכים, כל אחת עם התמצית שלה. הביאור משולב בתוך נוסח האגרות: בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת. הוא אינו חלק מלשון האגרת

# אגרות הראי"ה – כרך ב' – אגרת תרעו

### תמצית האגרת

**תאריך ומקום:** כ"ה אדר תרע"ד - יפו **נמען:** הרב זאב יעבץ

שתי הצעות ל'תחכמוני': להעלות את שכר המורים, ובמיוחד של הרב ראובן, מורה התלמוד, שמצבו הדחוק הוא 'יעלבון למוסדנו'; ולהקים מחלקה מיוחדת לבני הורים שרוצים בנים ת"ח, מנומסים, בריאים, עם שפה אירופית אחת וחשבון, בלי שאר לימודי החול.

### עיקרי הדברים

- העלאת שכר המורים.
- כבוד התורה.
- מחלקה לת"ח.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], כ"ה אדר תרע"ד[4]

הדרת כבוד ידידי הרב החכם הגדול, סופג אורות וקורא דורות, ["קורא הדורות מראש" (ישעיהו מא, ד); כינוי לזאב יעבץ, ההיסטוריון] מו"ה[5] זאב יעבץ שליט"א[6], שלו'[7] רב וברכה.

בשביל שני דברים הנני מוסיף מכתבי זה, אחר מכתבי העבר, שאין בכדי שיעשה לקבלת תשובה [שעדיין לא היה די זמן לקבל עליו תשובה] עדיין,

א. הנני מוצא לנכון לאחד מהתקונים היסודיים במוסדנו, ה"תחכמני" להוסיף על שכירות המורים, וביחוד עגמה נפשי על אחד מהמצויינים שבת"ח[8] שבא"י[9], הרב ר'[10] ראובן, מורה התלמוד, [מורה התלמוד ב"תחכמוני" ביפו] במחלקה העליונה (הוא חתנו של העסקן הנכבד המנח ר' יואל משה סאלאמאן ז"ל[11]), שמצבו דחוק מאד, ואין שכירותו מספקת לו גם על פרנסה דחוקה, ודבר זה הוא עלבון למוסדנו, שאחד מדרכי חינוכו צריך להיות כבוד התורה וחכמיה. הוספה לשכרו הוא הכרח מיוחד.

ב. אני מוצא שהיה נכבד לנו, אם היינו קובעים מחלקה מיוחדה, בשביל אותם הבנים שאבותיהם אינם חפצים בשום חינוך מודרני, כ"א[12] שיהיו בניהם ת"ח[13], ועם זה מנומסים בארחות חייהם, משגיחים בבריאותם ומלומדים בשפה אירופית אחת, ולמודי החשבון במדה מספקת לצרכי החיים. הורים כאלה אינם דורשים את יתר הלמודים החוליים, שאוכלים שעות רבות. והם חלק גדול מבחיריה של הארץ [והם חלק גדול מן הטובים שבארץ] כעת. לפי דעתי ראוי לנו לכונן מחלקה מיוחדת לזה. הנני רואה מפעולה זו תוצאות מזהירות בע"ה[14].

אקוה שהדרת כבודו, אחרי התישבו עם כ'[15] הועד, ימהר להשיבני על שתי השאלות, והנני בזה חותם בברכה ורגשי כבוד כבירים מאד,

**הק' אברהם יצחק ה"ק**

1. ב"ה - ברוך השם
2. עה"ק - עיר הקודש
3. ת"ו - תבנה ותכונן
4. תרע"ד - השנה תרע"ד (1913/1914)
5. מו"ה - מורנו הרב
6. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
7. שלו' - שלום
8. שבת"ח - שבתלמידי חכמים
9. שבא"י - שבארץ ישראל
10. ר' - רבי
11. ז"ל - זכרונו לברכה
12. כ"א - כי אם
13. ת"ח - תלמידי חכמים
14. בע"ה - בעזרת השם
15. כ' - כבוד